

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 30. november 2020
Kontor: Sikkerhedskontor I
Sagsbeh: Anne Sofie Westergren
Hendel
Sagsnr.: 2020-0035-0178
Dok.: 1726533

UDKAST TIL TALE

til besvarelse af samrådsspørgsmål nr. O fra Folke- tingets Udlændinge- og Integrationsudvalg vedrø- rende Danmarks muligheder for at forbyde og lukke foreninger

Samrådsspørgsmål nr. O:

”Hvad kan ministeren oplyse om Danmarks muligheder for at forbyde og lukke foreninger, som har voldelige tilbøjeligheder, adressere prædikanter, der udsteder fatwa eller opfordrer til vold, og lignende initiativer i lighed med intentionen i Frankrig efter drabet på læreren Samuel Paty, jf. »Macron strammer skruen efter drab på skolelærer: 'Der bliver simpelthen slået ned med hård hånd'«, dr.dk, den 20. oktober 2020?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Marcus Knuth (KF).

Svar:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

[Indledning]

Tak for ordet.

Og tak for samrådsspørgsmålet, som jo har baggrund i det forfærdelige terrorangreb, vi så i Frankrig den 16. oktober.

Spørger har bedt mig besvare to helt konkrete spørgsmål – nemlig for det første, hvilke muligheder vi har for at forbyde og lukke foreninger, og for det andet, hvilke muligheder vi har for at adressere prædikanter, der udsteder fatwaer eller opfordrer til vold.

Baggrunden for spørgsmålet er som sagt terrorangrebet i Frankrig, hvor skolelæreren Samuel Paty på bestialske vis blev halshugget af en islamist.

Halshugningen af Samuel Paty var en meningsløs, frygtelig og helt igennem grotesk forbrydelse.

Det er forfærdeligt, hvad vi har set i Frankrig – og også senest her i begyndelsen af november i Østrig, hvor fire uskyldige personer blev dræbt og 15 personer blev såret under et terrorangreb

Jeg kan derfor sagtens forstå de franske og østrigske myndigheders ønske om at tage alle nødvendige skridt for at opklare de forbrydelser, som er overgået dem.

[Terrortruslen mod Danmark]

Men truslen fra terror er ikke kun et fransk eller østrigsk problem. Det er et fælles, europæisk problem. Og et dansk problem.

Terrortruslen mod Danmark er som bekendt alvorlig.

I forhold til radikalisering og ekstremisme er min og regeringens holdning helt klar; det skal bekæmpes med alle midler.

Men der findes ikke nogen snuptagsløsninger.

Noget af det handler om hårde straffe og konsekvens. Om at forhindre, at løsladte terrordømte tager kontakt til bestemte personer eller opholder sig bestemte steder, når de løslades igen.

Noget andet handler om exit-indsatser og forebyggende arbejde.

Men terroristerne skal bare være heldige én gang. Myn-
dighederne skal ramme rigtigt hver gang.

Og et terrorangreb kan finde sted uden forudgående ef-
terretningsmæssige indikationer. Det gælder både for
gerningsmænd, som ikke tidligere er kendt af PET, og for
gerningsmænd, som er kendt af PET for at nære sympati
for militant islamisme.

Så der kan ikke gives nogen garantier.

PET har i lyset af den seneste tids begivenheder i Frank-
rig og Østrig samt den offentlige debat bl.a. herhjemme
oplyst, at udviklingen giver anledning til bekymring.

PET følger naturligvis nøje udviklingen i trusselsbilledet
i Danmark og udlandet og vurderer løbende, hvad udvik-
lingen giver anledning til.

Og vi skal fra politisk side selvfølgelig hele tiden være
opmærksomme på, om der er håndtag, vi kan skrue på
for at forhindre terrorhandlinger i Danmark.

Og vi ved jo også, at radikalisering i høj grad har en grænseoverskridende dimension, og derfor skal vi selvfølgelig se på, om vi på EU-plan har de rette redskaber i værktøjskassen.

I regeringen er vi altid klar til at drøfte, om vi kan gøre mere for at sikre trygheden og sikkerheden i Danmark og resten af EU.

Regeringen ser derfor også en stor merværdi i de terrorbekæmpelsesinitiativer, som aktuelt drøftes i EU, og som bygger oven på de eksisterende nationale indsatser mod ekstremisme og radikalisering.

[Om muligheden for at forbyde og lukke foreninger]

Så meget for baggrundstæppet for samrådsspørgsmålet.

Lad mig så vende mig mod besvarelsen af selve spørgsmålet.

Nu er jeg jo justitsminister – og derfor kommer vi altså ikke uden om en kort gennemgang af de retlige rammer, som grundloven opstiller for foreninger og foreningsfriheden.

En forening kan kun opløses, hvis de retlige betingelser er opfyldt, og der kan føres tilstrækkeligt bevis herfor.

Det følger af grundlovens § 78, at vi har foreningsfrihed i Danmark. Det gælder for foreninger, som har et lovligt øjemed.

Der er dog efter samme bestemmelse mulighed for, at en forening kan opløses ved dom. En sådan opløsning forudsætter, at foreningen har et ulovligt øjemed eller f.eks. forsøger at nå sit mål gennem vold.

Det betyder, at foreningen f.eks. skal have som formål at gennemføre eller medvirke til overtrædelser af straffeloven. Det har de færreste foreninger sådan helt *formelt*.

Så det afgørende vil være, hvilket formål foreningen *reelt* har.

Det forhold, at en forening en enkelt gang eller to har overtrådt lovgivningen, er ikke nok til at opløse en forening. Det samme gælder, hvis enkelte af foreningens medlemmer har begået lovovertrædelser.

Opløsning af en forening ved dom under henvisning til, at foreningen har et ulovligt øjemed, vil alene kunne

komme på tale, hvis foreningen eller dens medlemmer som et almindeligt led i foreningens virke udøver ulovlige aktiviteter.

Altså: Opløsning af en forening kræver,

- *at* den pågældende forening udgør en forening i grundlovens forstand,
- *at* foreningen har et ulovligt øjemed, herunder eventuelt at den søger at nå sit mål ved vold, og
- *at* der kan føres bevis herfor i forbindelse med en eventuel opløsningssag.

Om der i det enkelte tilfælde er grundlag for at opløse en forening, vil altid bero på en samlet og konkret vurdering af foreningens formål, virksomhed og midler.

En sådan vurdering foretages i sidste ende af domstolene.

[Kort om LTF-dommen]

Det hører til sjældenhederne, at domstolene har opløst foreninger med hjemmel i grundloven. Det er dog sket for ganske nylig, da Østre Landsret i november stadfæstede Københavns Byrets dom [fra januar 2020] om opløsning af Loyal to Familia – LTF.

Landsretten anså det for bevist, at LTF er en forening, som virker ved vold, og som dermed ikke har et lovligt øjemed. Landsretten fandt det derfor nødvendigt at opløse LTF for at imødegå den omfattende voldskriminalitet, som i meget vidt omfang er relateret til foreningen.

Men sagen er principiel, og LTF's advokat har offentligt tilkendegivet, at der vil blive ansøgt om tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret. Så vi må vente og se, hvad det endelige udfald bliver.

[Om reaktionsmuligheder over for prædikanter, der udsteder fatwaer eller opfordrer til vold]

Hvis jeg så vender mig mod den del af samrådsspørgsmålet, som drejer sig om mulighederne for at adressere prædikanter, der udsteder fatwaer eller opfordrer til vold.

I Danmark har vi ytringsfrihed. Det er en helt grundlæggende værdi i et demokratisk samfund som vores. Og den skal vi stå vagt om.

Men vi hverken kan eller vil acceptere, at der sidder fanatiske mørkemænd derude, som opfordrer til terrorisme og drab. Mørkemænd, som forsøger at true os til tavshed.

Det er grundlæggende et angreb på vores demokratiske rettigheder og værdier.

Det er afgørende, at vi slår hårdt ned over for de personer, som fremkommer med sådanne opfordringer.

Det er da også allerede i dag sådan, at det er strafbart i Danmark at opfordre til drab og terrorisme.

Hvis man f.eks. tilskynder til, at der skal begås et konkret drab eller terrorhandling, kan man efter omstændighederne straffes for medvirken til handlingen. Og så bliver man som udgangspunkt straffet på lige fod med den, der begår handlingen.

Derudover kan man straffes med fængsel i op til 4 år for offentligt at tilskynde til en forbrydelse – f.eks. et drab eller terrorisme.

Det gælder, uanset hvad afsenderen kalder opfordringen – og altså også, hvis den er pakket ind i religiøse klæder i form af en såkaldt fatwa.

[Afrunding]

Som jeg indledte med at sige, så er terrortruslen mod Danmark alvorlig, og PET vurderer, at den seneste tids udvikling giver anledning til bekymring.

Vi må og skal stå vagt om vores grundlæggende demokratiske værdier – og vi skal gøre alt, hvad vi kan for at bekæmpe de mørke kræfter, som desværre alt for tydeligt findes herhjemme og i de øvrige europæiske lande.

Vi skal derfor som sagt også hele tiden se på, om vi har de rette redskaber i værktøjskassen.

Og regeringen er altid klar til at drøfte, om vi kan gøre mere for at holde Danmark trygt og sikkert.

Tak for ordet.